

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ

Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра кримінального права та кримінології

МАТЕРІАЛИ ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

дисципліни

«Судова медицина та психіатрія»

Дніпропетровськ

ДВНЗ «НГУ»

2012

Матеріали інформаційно-методичного забезпечення дисципліни «Судова медицина та психіатрія» / Упоряд.: Г.В. Олійников – Д.:ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2012. – 32 с.

Упорядник:

Олійников Георгій Вікторович, кандидат медичних наук, доцент кафедри кримінального права та кримінології.

Схвалено методичною комісією з напрямку 0601 «Право» (протокол № 1 від «27» січня 2011 р.) за поданням кафедри кримінального права та кримінології (протокол № 5 від «04» січня 2011 р.).

Рекомендовано до видання Редакційною радою ДВНЗ «НГУ» (протокол № 2 від «03» лютого 2011 р.).

Подано інформаційно-методичне забезпечення з наступних видів освітньої діяльності: лекцій та самостійної роботи студентів з дисципліни «Судова медицина та психіатрія».

Відповідальний за випуск завідувач кафедри доцент Шаніна Є.Г.

Друкується у редакційній обробці упорядників.

ЗМІСТ

1. Навчальна програма нормативної дисципліни "Судова медицина та психіатрія"	4
1.1. Вступ.....	6
1.2. Робоча програма нормативної дисципліни "Судова медицина та психіатрія"	8
1.3. Зміст тем дисципліни.....	10
1.4. Теми завдань для контрольних робіт	13
1.5. Методичні вказівки до написання контрольних робіт	16
1.6. Засоби для проведення підсумкового контролю	19
2. Методичні рекомендації до самостійного вивчення нормативної дисципліни "Судова медицина та психіатрія"	19
2.1. Вступ.....	20
2.2. Контрольні питання для самостійного оцінювання знань з дисципліни "Судова медицина та психіатрія"	25
2.3. Рекомендована література.....	28

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"СУДОВА МЕДИЦИНА ТА ПСИХІАТРІЯ"

освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів
напряму 0601 Право

Чинний від 2011 – 03 - 22

Видання офіційне

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2012

ПЕРЕДМОВА

1. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

кафедрою кримінального права та кримінології

2. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ

наказом ректора ДВНЗ «Національний гірничий університет»
від 22.03.2011 № 102а

3. ВВЕДЕНО

вперше

4. РОЗРОБНИКИ СТАНДАРТУ

Олійников Георгій Вікторович, доцент кафедри кримінального права та кримінології, кандидат медичних наук

Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований та розповсюджений без дозволу Національного гірничого університету.

1.1. ВСТУП

Судова медицина та психіатрія є нормативною дисципліною (цикл професійно-практичної підготовки) для студентів всіх форм навчання на пряму підготовки 6.030401 Право.

Основні завдання підготовки полягають в тому, щоб закласти основи правових, освітніх та освітянських аспектів підготовки майбутніх юристів, в т.ч. сформувати у студентів систему знань щодо суті й соціального значення вищої освіти, сучасних тенденцій її розвитку; прищепити навички самостійного й ефективного навчання в університеті з урахуванням світових освітніх тенденцій.

Цей стандарт є складовою стандартів вищої освіти Національного гірничого університету.

Програма навчальної дисципліни - нормативний документ, який складається на підставі освітньо-професійних програм підготовки (ОПП) бакалаврів на пряму 6.030401 Право. Програма визначає компетенції та відповідні змістові модулі, що підлягають засвоєнню студентами, які навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр права.

Програма містить основні теоретичні положення таких наук як судова медицина і судова психіатрія. Крім того, при навчанні студентів приділяється значна увага висвітленню процесуальних положень загальної та особливої частин законодавства, враховуючи сучасні зміни законодавчих документів України.

Змістовий модуль – сукупність навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові та подана в освітньо-професійній програмі підготовки фахівців (ОПП). Модуль – задокументована сукупність змістових модулів, що реалізується певними видами навчальних занять з визначеними цілями (лекції, практичні, семінарські тощо).

Компетенції, що визначені в програмі, є об'єктом діагностики під час контрольних заходів.

Дана програма навчального курсу «Судова медицина та психіатрія» базується на новітніх доктринальних та нормативних джерелах судово – медичної та судово – психіатричної експертизи в Україні. В ній відображено еволюцію сучасного законодавства, основні напрямки та форми реалізації реформи в галузі охорони здоров'я, що провадиться в Україні, надані основні відомості про судову медицину та психіатрію окремих зарубіжних країн.

Важливим вбачаємо і акцентуалізацію на участь України в роботі Європейського суду з прав людини та вплив даного фактору на подальший розвиток законодавства про експертну діяльність в Україні.

Оригінальність наданого підходу до викладання судової медицини та психіатрії складається в послідовному освітленні наступних розділів (елементів) курсу: поняття судової медицини та психіатрії; догма судової медицини та психіатрії; джерела судової медицини та психіатрії України.

Викладання навчального курсу передбачає використання проблемно-орієнтованої методики навчання.

В результаті вивчення дисципліни «Судова медицина та психіатрії» студенти повинні

вміти:

- орієнтуватися в питаннях організації навчального процесу в системі вищої освіти;
- визначити зміст та склад освітніх правовідносин;
- організувати процес самостійної навчальної роботи;
- оцінювати рівень засвоєння власних знань з визначеної дисципліни;
- користуватися фондами бібліотеки, в т.ч. електронними носіями пошукової інформації;
- застосовувати нормативно-правові акти з освітнього законодавства України в своїй практичній діяльності.

знати:

- основні категорії та поняття судової медицини та психіатрії;
- механізм та гарантії реалізації на практиці сучасного права кожного на освіту;
- правовий статус учасників правовідносин в галузі судової медицини та психіатрії, кримінального права та кримінології, а також конституційних правовідносин в Україні;
- основи нормативно-правового регулювання судово - медичних, кримінальних, економічних (господарських), фінансових, та управлінських (адміністративних) аспектів діяльності;
- міжнародно-правові стандарти в галузі судової медицини та психіатрії;
- особливості участі України у роботі євро полу, Інтерполу, Європейського суду з прав людини.

Відомо, що вивчення дисципліни тільки за конспектами лекцій недостатньо. Засвоєння матеріалу може бути досягнуто на основі систематичної роботи з спеціальною медичною, навчальною та нормативно-правовою літературою. Конспект полегшує розуміння і засвоєння матеріалу підручника. Він указує, що в підручнику є найважливішим джерелом і дає додаткову інформацію.

Тому перед кожною лекцією рекомендується проглянути конспект попередньої лекції, а після того, як лектор закінчить викладання розділу дисципліни, варто проробити його за конспектом та за підручником. У цьому випадку навчальна дисципліна засвоюється настільки глибоко, що перед контрольними заходами залишається лише закріпити знання.

1.2. ГАЛУЗЬ ВИКОРИСТАННЯ

Стандарт поширюється на кафедри НГУ, що ведуть викладання нормативної дисципліни «Судова медицина та психіатрія».

Стандарт встановлює:

- компетенції, що має опанувати спеціаліст і магістр, які навчаються на базі ОПШ бакалавра;
- перелік змістових модулів, що опосередковує освітні та професійні компетенції;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази для заочної форми навчання;
- форму підсумкового контролю;
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки;
- інформаційно-методичне забезпечення навчальної дисципліни;
- вимоги до засобів діагностики.

Стандарт придатний для цілей сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

1.3. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

1.3.1. Закон України «Про судову експертизу».

1.3.2. Закон “ Про психіатричну допомогу “

1.3.3. Освітньо-професійна програма вищої освіти підготовки бакалаврів.

1.3.4. СВО НГУ ІМЗ-09. Організація видання інформаційно-методичного забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2009. – 60 с.

1.3.5. СВО НГУ НМЗ-05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 138 с.

1.4. БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

«Конституційне право»

«Криміналістика»

«Кримінальне право»

“ Кримінальний процес “

1.5. ОБСЯГ ДИСЦИПЛІНИ

Загальний обсяг (всього по дисципліні разом з практичними заняттями – 3 кредити ECTS (108 академічні години).

Аудиторні заняття (лекції)– 40 академічних годин.

Самостійна робота (за лекціями)– 68 академічних годин.

1.6. КОМПЕТЕНЦІЇ, ЩО НАБУВАЮТЬСЯ, ТА ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Модулі	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі	Розподіл часу		
			аудиторний	самостійна робота	загальний
1	2	3	4	5	6
№ 1	Знати законодавство про судову медицину України; правильно тлумачити та застосовувати закони та інші нормативні акти, які регламентують діяльність судово – медичної діяльності в Україні; знати організаційну побудову судово- медичної експертизи України, принципи діяльності судово – медичної служби; чітко визначити коло прав та обов'язків органів та посадових осіб, на які покладається обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення щодо судово – медичної діяльності.	Лекції – 8 семестр, III чверть (21...30 тиждень) Аудиторні: 1 год. на тиждень			
		1. Вступ. Термінологія судової медицини. Предмет, завдання, зміст судової медицини. Правові основи проведення судово – медичної експертизи в Україні.. Особливості взаємодії з правоохоронними органами України.	2	4	6
		2. Судово – медична танатологія. Смерть і трупні зміни. Встановлення давності та причин смерті. Судово – медична експертиза трупа. Судово – медична експертиза живих осіб: потерпілих, підозрюваних тощо. Судово – медична документація та її види.	2	5	7
		3. Судово – медична травматологія. Ушкодження від дії тупих чи гострих предметів. Особливості вогнепальних ушкоджень.. Ушкодження і експертиза від дії межових температур, електроструму. Травматизм і його види. Судово – медична експертиза травматизму в Україні.	2	4	6
		4. Судово – медична експертиза розладу стану здоров'я, смерті від недостачі кисню (гіпоксія, асфіксія). Поняття кисневого голодування. Судово – медична експертиз смерті новонароджених. Судово – медична експертиза їх трупів.	2	4	6
		Модульний контроль – лекційна контрольна робота: 30 тиждень	2	-	2
Разом			10	17	27

1	2	3	4	5	6
№ 2	Розуміти правову природу судової психіатрії; зміст і сутність судово – психіатричної експертизи в Україні, характеризувати організацію та діяльність відповідних медичних служб, органів, регламентуючих діяльність судової психіатрії; реалізовувати на практиці принципи права щодо використання знань по судовій психіатрії.	Практичні заняття – 8 семестр, III чверть (31...40 тиждень) Аудиторні: 1 год. на тиждень			
		5.Предмет і завдання судової психіатрії. Особливості призначення і проведення судово – психіатричної експертизи в Україні. Особливості надання психологічної і психіатричної допомоги в Україні.	2	4	6
		6. Загальні поняття про психічні захворювання і їх симптоматику та визначення. Психічні хвороби, психічні аномалії і проблеми їх криміногенності. Особистість злочинця з психічними розладами.Правове поняття осудності - неосудності в Україні.	2	4	6
		7.Правові підстави та призначення судово - психіатричної експертизи свідкам, потерпілим, засудженим. Судово – психіатрична експертиза на етапах досудового та судового слідства. Особливості злочинних дій і кримінальна відповідальність осіб з психічними захворюваннями та дітей.	2	4	6
		8. Психічні розлади і особливості жіночої злочинності. Психічні розлади і злочинність неповнолітніх та осіб похилого віку. Психічні розлади і злочинність осіб з розладами потягів.	2	5	7
		Захист практичного модуля за розкладом занять (29...30 тиждні)	2	-	2
		Разом	10	17	27
		№ 3	Застосовувати законодавчі вимоги вчинення та використання у правоохоронній діяльності дій експертів по судовій психіатрії; визначати особливості вчинення окремих видів правочинів, юридичних ви-	Лекції – 8 семестр, IV чверть (31...40 тиждень) Аудиторні: 1 год. на тиждень	
9. Психічні розлади і злочинність у осіб з травмами головного мозку, при соматичних хворобах, особливих станах. Мотивація злочинності даної групи осіб	2			5	7

1	2	3	4	5	6
	мог, юридичних фактів та безспірних прав, вирішувати завдання, які постановлені перед органами юриспруденції України.	10. Особливість вчинення особливо тяжких видів злочинів психічно хворими особами. Особливості проведення заочної та посмертної судово – психіатричної експертизи.	2	4	6
		11. Особливості психічних розладів у злочинців, засуджених. Судово – медичне визначення психічних розладів у мань'яків, серійних злочинців, найманців, терористів.	2	4	6
		12. Судово – психіатрична експертиза і проблеми кримінальної відповідальності осіб хворих на алкоголізм, наркоманію, токсикоманію.	2	4	6
		Контрольна модульна робота за розкладом занять (39...40 тижні)	2	-	2
		Разом	10	17	27
№ 4	Застосовувати законодавчі вимоги вчинення та використання у правоохоронній діяльності дій експертів по судовій психіатрії; визначати особливості вчинення окремих видів правочинів, юридичних вимог, юридичних фактів та безспірних прав, вирішувати завдання, які постановлені перед органами юриспруденції України.				
13. Поняття про психічні захворювання, їх симптоматика, надання правової психіатричної допомоги. Місто судової психіатрії і судово-психіатричної експертизи в роботі правоохоронних органів		2	5	7	
14. Судово-психіатрична експертиза живих осіб. Особливості проведення посмертної судово-психіатричної експертизи		2	4	6	
15. Особливості психічних розладів у злочинців. Психологія окремих видів злочинності. Злочинність неповнолітніх жінок, осіб похилого віку, їх відмінності		2	4	6	
16. Особливості кримінальної злочинності у алкоголіків і наркоманів. Судово-психіатрична експертиза даних осіб		2	4	6	
Захист практичного модуля за розкладом занять (39...40 тижні)		2	-	2	
Разом		10	17	27	
Разом з дисципліни			40	68	108
Частка навантаження				0,63	

1.7. ЗМІСТ ТЕМ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Вступ. Термінологія судової медицини. Предмет, завдання, зміст судової медицини. Правові основи проведення судово – медичної експертизи в Україні. Особливості взаємодії з правоохоронними органами України.

1.1. Визначення судової медицини як науки, яка використовує знання юридичних дисциплін.

Визначення ключових понять, категорій та термінології дисципліни. Особливості їх застосування. Співвідношення та розмежування суміжних понять.

1.2. Судова медицина – галузь медичної науки, яка існує самостійно і нерозривно з ними пов'язана .

Основні етапи становлення і розвитку судової медицини в Україні. Основні пріоритети розвитку в Україні судово - медичної експертизи і її зв'язок з діяльністю правоохоронних органів

ТЕМА 2. Судово – медична танатологія. Смерть і трупні зміни. Встановлення давності та причин смерті. Судово – медична експертиза трупа. Судово – медична експертиза живих осіб: потерпілих, підозрюваних тощо. Судово – медична документація та її види.

2.1. Визначення поняття судово – медичної танатології для потреб правознавства.

Поняття правового визначення смерті в галузі правознавства. Сфера застосування та механізм правового визначення у судово – медичної експертизі. Поняття неприродної смерті. Загальна характеристика системи нормативно-правових підвалин, які надають основу втручатися правоохоронним органам в розслідування справ, пов'язаних з розслідуванням причин неприродної смерті. .

2.2. Правовідносини судової медицини в галузі законодавства

Відносини щодо судової медицини, які регулюються законодавством про неприродну смерть та правосуддя в Україні. Поняття правовідносин в галузі правознавства між правоохоронними органами та судово – медичними експертами при розв'язанні питань пов'язаних з експертизою трупів та живих осіб.

2.3. Учасники правовідносин в галузі судово – медичної експертизи.

Об'єкти правовідносин в галузі судово – медичної експертизи.. Співвідношення суб'єктивної та об'єктивної сторони правовідносин в галузі судово – медичної експертизи трупів та живих осіб за змістом.

ТЕМА 3. Судово – медична травматологія. Ушкодження від дії тупих чи гострих предметів. Особливості вогнепальних ушкоджень. Ушкодження від дії межових температур, електроструму. Травматизм і його види. Судово – медична експертиза травматизму в Україні.

3.1. *Поняття та визначення судово – медичної травматології в Україні.*

Судово – медична практика і дія фізичних та хімічних факторів, які приводять до травматизму або смерті особи. Особливості травматизму чи смерті від дії тупих, гострих предметів чи вогнепальних ушкоджень.

3.2. *Особливості ушкоджень від дії механічних факторів, їхнє експертне значення.*

Види і форми впливу механічних ушкоджень на органи та системи людини. Класифікація травм. Особливості ушкоджень тіла людини при різноманітних травмах. Основні причини смерті при механічних травмах.

3.3. *Класифікація травматизму в Україні.*

Судово – медична експертиза і сучасна класифікація травматизму в Україні. Сучасне законодавство, інструкції МОЗ і визначення групи інвалідності чи непрацездатності лікувальними закладами України. Особливості неприродної смерті від механічних травм і судово – медичне встановлення її причини.

ТЕМА 4 Судово – медична експертиза розладу стану здоров'я, смерті від недостачи кисню (гіпоксія, асфіксія). Поняття кисневого голодування. Судово – медична експертиза смерті новонароджених. Судово – медична експертиза їх трупів.

4.1. *Поняття розладу стану здоров'я від недостачи кисню.*

Механічна асфіксія, її види, стадії прижиттєвого перебігу, загальноасфіксічні ознаки розладу здоров'я, смерті. Судово – медичне поняття кисневої недостатності.

4.2. *Предмет судово – медичного дослідження кисневого голодування.*

Особливості відносин правоохоронних органів, судово – медичної експертизи, медичних закладів при встановленні розладу здоров'я або смерті живих осіб в Україні..

4.3. *Причини смерті, судово – медична експертиза смерті новонароджених.*

Використання методів судово – медичної експертизи для встановлення неприродної смерті новонароджених в Україні. Поняття травматичної смерті новонароджених. Причини смерті новонароджених

ТЕМА 5. Предмет і завдання судової психіатрії. Особливості призначення і проведення судово – психіатричної експертизи в Україні. Особливості надання психологічної і психіатричної допомоги в Україні.

5.1. *Поняття про судову психіатрію*

Поняття, мета, завдання, правова природа і місто судової психіатрії в правознавстві і відправленні правосуддя в Україні на сучасному рівні.

5.2. *Судова психіатрія, охорона здоров'я і правосуддя в Україні.*

Теоретичні і організаційні питання судової психіатрії. Правові основи призначення та проведення судово – психіатричної експертизи.

5.3. *Види судово – психіатричної допомоги в Україні.*

Призначення і проведення судово – психіатричної експертизи на етапах досудового і судового слідства.

5.4. Класифікація лікувальних закладів України де проводиться судово – психіатрична експертиза.

5.5. Особливості надання психологічної допомоги в Україні.

5.6. Особливості надання психіатричної допомоги в Україні.

Поняття, цілі та принципи надання психологічної та психіатричної допомоги. Система органів управління психіатричною і психологічною допомогою. Компетенція органів управління судово – психологічною та судово - психіатричною допомогою. Правовий контроль в системі надання судово – психологічної та судово – психіатричної допомоги.

ТЕМА 6. Загальні поняття про психічні захворювання і їх симптоматика та визначення. Психічні хвороби, психічні аномалії і причини їх криміногенності. Особистість злочинця з психічними розладами. Правове поняття осудності – неосудності в Україні.

6.1. Психіатричне визначення розладів психічної діяльності, симптоматика, діагностика.

6.2. Критерії визначення психічних хвороб, психічних аномалій у судово – психіатричній експертизі

Законодавство України та інструкції МОЗ про психічні хвороби, психічні аномалії, криміногенна поведінка осіб з хворобами психіки . Норми психічного стану, граничні стани, фізіологічний, патологічний афекти. Підзаконні нормативні акти в системі правоохоронних органів щодо осіб з хворобливим станом психіки.

6.3. Проблеми і правове визначення поняття осудності – неосудності в Україні.

Нормативно – правові акти, загальний і спеціальний методи визначення понять симуляція, дисимуляція, агравація, дезагравація і визначення осудності чи неосудності в Україні в умовах зміни законодавства.

ТЕМА 7. Правові підстави та призначення судово – психіатричної експертизи свідкам, потерпілим, засудженим. Судово – психіатрична експертиза на етапах досудового та судового слідства. Особливості злочинних дій і кримінальна відповідальність осіб з психічними захворюваннями та дітей.

7.1. Правові основи та етапи призначення судово – психіатричної експертизи особам, які задіяні у діяльності правоохоронних органів

Правові акти України, що регулюють окремі аспекти відносин правоохоронних органів і експертів по судовій психіатрії. Особливості судово – слідчої ситуації, яка вимагає втручання експертів з судової психіатрії і її правова регламентація.

7.2. Судово – психіатрична експертиза в окремих процесах

Правові підстави призначення і проведення судово – психіатричної експертизи у кримінальному, цивільному, адміністративному, апеляційному та інших процесах в Україні.

7.3. Злочинні дії і нормативно – правові акти, які регламентують проведення судово – психіатричної експертизи злочинцям з психічними захворюваннями та дітям

Особливості надання психіатричної допомоги, з правової точки зору, злочинцям з психічними захворюваннями, дітям в Україні. Особливості жорстокості, насильства і агресії у дітей.

ТЕМА 8. Психічні розлади і особливість жіночої злочинності. Психічні розлади і злочинність неповнолітніх та осіб похилого віку. Психічні розлади і злочинність осіб з розладами потягів.

8.1. Особливості законодавства України щодо теорії жіночої злочинності.

Еволюція жіночої злочинності в Україні. Правове визначення насильства і агресії у жінок. Кількісний і якісний показники жіночої злочинності в Україні.

8.2. Кримінологія і психологія жіночої злочинності.

8.3. Теорії злочинних дій неповнолітніх та осіб похилого віку. Злочинність і психічні розлади у даних категоріях злочинців.

8.4. Українське законодавство щодо злочинів у осіб з розладами потягів.

Відмінні особливості злочинців з розладами потягів. Законодавство України і особливості психологічного впливу на даний прошарок злочинців.

8.5. Класифікація злочинців з розладами потягів.

8.6. Кримінологія і психологія злочинців з розладами потягів.

ТЕМА 9. Психічні розлади і злочинність осіб з травмами головного мозку, при соматичних захворюваннях, особливих станах. Мотивація злочинності даної групи осіб.

9.1. Судово - психіатрична експертиза злочинів, скоєних особами з травмами головного мозку, з соматичними захворюваннями, особливими станами.

9.2. Правова та судово – експертна оцінка мотивації злочинів, скоєних особами з травмами головного мозку, соматичними захворюваннями, особливими станами.

ТЕМА 10 Особливість вчинення особливо тяжких злочинів психічно хворими особами. Правові підстави та порядок проведення заочної, посмертної судово – психіатричної експертизи.

10.1. Законодавство України і порядок визначення особливо тяжких злочинів на мережах України.

10.2. Судово – психіатрична експертиза і правова оцінка особливо тяжких злочинів, скоєних психічно хворими особами і підстави для примусового лікування.

10.3. Законодавство України та правові повноваження щодо проведення за-

очної, посмертної судово – психіатричної експертизи.

ТЕМА 11. Особливості психічних розладів у злочинців, засуджених. Судово – психіатричне визначення психічних розладів у ман'яків, серійних злочинців, найманців, терористів.

11.1. Дефекти правової соціалізації як основа психології злочинних дій злочинців та засуджених.

11.2. Правова та судово – психіатрична характеристика засуджених.

11.3. Судово – психіатричне поняття ман'яків і серійних злочинців. Правова оцінка злочинів даної групи осіб в Україні. Особливості осудності та неосудності даних злочинців.

11.4. Правова та судово – психіатрична оцінка дій, які скоюють найманці, терористи. Мотиваційні аспекти діяльності найманців та терористів як деструктивний напрямок психологічної діяльності.

ТЕМА 12. Судово – психіатрична експертиза і проблеми кримінальної відповідальності осіб хворих на алкоголізм, наркоманію, токсикоманію.

12.1. Судово – психіатричне поняття алкоголізму, наркоманії, токсикоманії

12.2. Розлади психічної поведінки у алкоголіків, наркоманів, токсикоманів.

12.3. Правова оцінка і судово – психіатрична експертиза злочинної діяльності алкоголіків, наркоманів, токсикоманів, їх відмінності.

ТЕМА 13. Поняття про психічні захворювання, їх симптоматика, надання правової психіатричної допомоги. Місто судової психіатрії і судово-психіатричної експертизи в роботі правоохоронних органів

13.1. Поняття про психічні захворювання і їх визначення по класифікації МКБ -10. Особливості судово психіатричної діагностики і злочинної діяльності у психічно хворих.

13.2. Організація і підстави впровадження методів судово – психіатричної допомоги для потреб правоохоронних органів.

ТЕМА 14. Судово-психіатрична експертиза живих осіб. Особливості проведення посмертної судово-психіатричної експертизи

14.1 Правові підстави призначення судово – психіатричної експертизи учасників досудового і судового слідства. Участь судово – медичного експерта у роботі судового засідання. Відмінності його діяльності від роботи других експертів.

14.2. Правові підстави і особливості проведення посмертної судово - психіатричної експертизи.

ТЕМА 15. Особливості психічних розладів у злочинців. Психологія окремих видів злочинності. Злочинність неповнолітніх жінок, осіб похилого віку, їх відмінності

15.1. Зміни психічної діяльності у злочинців. Особливості скоєння тяжких злочинів, і правова їх оцінка. Кваліфікація даного типу злочинної діяльності правоохоронцями.

ТЕМА 16. Особливості кримінальної злочинності у алкоголіків і наркоманів. Судово-психіатрична експертиза даних осіб

16.1. Патологічні зміни психічної діяльності у хворих на алкоголізм та наркоманію. Морфологічні зміни у головному мозку у даної групи хворих

16.2 Судово – психіатрична експертиза протиправних і злочинних дій алкоголіків та наркоманів. Класифікація злочинних дій даною групою хворих.

1.8. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Мета виконання індивідуального завдання полягає у ґрунтовному засвоєнні студентом судової медицини та психіатрії через самостійну роботу із джерелами та носіями чинного законодавства в галузі судової медицини та психіатрії в Україні, практики застосування та основ правового досвіду творення і реалізації судово – медичної та судово - психіатричної діяльності та відповідних правовідносин.

Виконання індивідуального завдання необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, нормативних актів додаткової літератури, практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно за попереднім узгодженням з викладачем (лектором).

Модульний контроль індивідуального завдання здійснюється через захист студентом реферату за обраною з переліку рекомендованих тем з актуальних питань судової медицини та психіатрії.

Реферат виконується відповідно до методичних рекомендацій.

МЕТОДИКА НАПИСАННЯ РЕФЕРАТУ

Реферат (від лат. *refero* – повідомляю) – індивідуальне завдання, що містить стислий виклад у письмовому вигляді змісту джерел інформації з певної теми навчальної дисципліни; це доповідь на визначену тему, що містить огляд відповідної літератури чи інших джерел, базується на змісті книги, статті, а також включає висновок на основі досліджених матеріалів.

Дидактичними цілями написання реферату в навчальному закладі є формування загальнокультурного рівня студентів та понятійно-аналітичного рівня його знань, уміння самостійно аналізувати різноманітні суспільно-політичні та культурні явища сучасності, висловлювати своє ставлення до них; набуття студентом необхідної професійної підготовки; розвиток навичок самостійного наукового пошуку і вивчення літератури за обраною темою; аналіз різноманітних джерел та поглядів; узагальнення матеріалу, формулювання висновків та опанування методами ведення обґрунтованої полеміки.

Підготовка реферату сприяє формуванню правової культури майбутнього спеціаліста, самостійному аналізу державно-правових явищ, умінню науково обґрунтовано вести полеміку з питань судової медицини, психіатрії, держави і права.

Робота повинна бути написана студентом самостійно, своїми словами. Забороняється переписувати підручники, нормативні акти тощо. Цитування робіт окремих авторів необхідно наводити з посиланням на джерела їх опублікування, який наводиться в кінці роботи у списку використаної літератури.

При написанні роботи студент повинен поряд з теоретичним висвітленням аспектів теми, дати її аналіз на прикладі практичних матеріалів щодо обраної тематики.

Обсяг роботи повинен становити 10-12 сторінок печатного тексту. Текст друкується в форматі А 4, шрифт – Times New Roman, кегль – 14, інтервал – 1,5.

На сторінках залишаються поля (ліве – 30 мм, верхнє, нижнє – 20 мм; праве – 10 мм). Абзацний відступ дорівнює 5 знакам.

Реферат повинен бути зібраний у папку або іншим чином надійно скріп-

лений.

Захист реферату здійснюється в процесі презентації його основних положень при співбесіді з викладачем.

У тих випадках, коли індивідуальне завдання повертається студенту для виправлення помилок, нова робота повинна представлятись для перевірки разом з поверненою.

Процес написання реферату включає:

- 1) обрання й узгодження з викладачем теми; 2) підбір наукової літератури, інших джерел та їх вивчення; 3) складання плану; 4) написання тексту роботи та її оформлення.

Структура реферату.

Вступна частина: титульний аркуш; зміст (план роботи); вступ.

Основна частина: розділи реферату; висновки; перелік посилань.

Титульний аркуш. На титульному аркуші реферату вказується назва навчального закладу, назва кафедри, дисципліна, з якої виконується реферат, тема реферату, прізвище та ініціали автора роботи, зазначається факультет, курс, номер навчальної групи, місце та рік написання.

План роботи має бути складений таким чином, щоб він розкривав назву та зміст роботи та розташовується з нової сторінки. До змісту включають: послідовно перелічені назви всіх розділів та підрозділів, перелік посилань, додатки тощо і номери сторінок, які містять початок матеріалу.

Вступ розташовують з нової сторінки, в якому коротко обґрунтовується актуальність, мета дослідження; доцільно також подати термінологічні особливості реферату.

Основні розділи складають основну частину роботи, в якій розкривається суть проблеми і способи її вирішення.

Висновки. У висновках формулюються отримані теоретичні результати та пропозиції. Сформульовані висновки повинні вирізнятися ясністю, мають бути чіткими, логічно завершеними, несуперечливими і пов'язаними з іншими положеннями та поняттями теорії держави та права та поставленими завданнями.

Перелік джерел, на які є посилання, наводять з нової сторінки. Бібліографічні описи в переліку посилань подають у порядку, за яким вони вперше згадуються у тексті реферату. Порядкові номери описів у переліку є посиланнями в тексті (номерні посилання). Оформлення переліку джерел (списку літератури) повинно відповідати вимогам ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». В списку літератури повинні бути зазначені лише фактично використані студентом джерела.

В рефераті на основі детального аналізу й узагальнення наукового матеріалу порівнюються різні погляди авторів і визначається власна позиція курсанта з викладенням відповідних матеріалів. Викладення матеріалу повинно бути коротким, точним, послідовним. Для найбільш повного розкриття проблеми та водночас стислої форми передачі матеріалу до реферату рекомендується включати схеми, таблиці.

Нумерація сторінок подається арабськими цифрами без знака №. Кожна

сторінка повинна бути пронумерована. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на якому цифра „1” не ставиться, другою вважається сторінка, що містить план роботи, і далі - згідно з порядком. Порядковий номер сторінки проставляється у правому верхньому куті сторінки без крапки вкінці.

Загальні вимоги, що забезпечують максимальну оцінку виконання індивідуального завдання:

- ✚ актуальність теми і правильність побудови змісту роботи (аналіз історії та сучасного стану законодавства по темі, визначення проблемних питань та шляхів їх вирішення);
- ✚ повнота розкриття структурних елементів змісту (вступ, загальна частина, постановка проблеми, пропозиції щодо її рішення, висновки);
- ✚ грамотність, лаконізм і логічна послідовність викладу;
- ✚ оформлення відповідно до методичних рекомендацій та чинних стандартів;
- ✚ наявність посилань на джерела інформації (нормативна база, монографії, наукові статті, науково-практичні коментарі, матеріали судової практики, законопроекти, міжнародне та зарубіжне законодавство);
- ✚ самостійність виконання (діагностується під час захисту).

Номера тем індивідуального завдання видаються студенту викладачем дисципліни. Але студент має право пропонувати власну тему реферату за узгодженням з викладачем.

Для виконання індивідуального завдання пропонується наступна тематика*:

1. Історія виникнення судової медицини та психіатрії України і її місто у діяльності правоохоронних органів держави.
2. Принципи призначення та проведення судово- медичної експертизи в Україні.
3. Принципи призначення та проведення судово – психіатричної експертизи в Україні
4. Судово- медична танатологія в Україні.
5. Судово – медична травматологія в Україні.
6. Правові і процесуальні основи судово – медичної експертизи в Україні.
7. Правові та процесуальні підстави проведення судово – медичної танатології в Україні.
8. Правові та процесуальні основи проведення судово – медичної травматології в Україні.
9. Місто судової медицини та судово – медичної експертизи в системі правоохоронних служб України.
10. Організація і структура судово – медичної служби в Україні.
11. Місто судової медицини і судово – медичної експертизи в системі правознавства України.
12. Документація судово – медичної експертизи.
13. Судово – медичне акушерство і гінекологія.
14. Судово – медична токсикологія..
15. Судово – медичне дослідження речових доказів біологічного походження.
16. Судово – медичне дослідження матеріалів судових та інших справ.
17. Судово – медична експертиза вогнепальних ушкоджень. Класифікація зброї.
18. Місто судової психіатрії і судово – психіатричної експертизи в роботі правоохоронних органів України..
19. Етапи розвитку і сучасний стан судово – психіатричної експертизи в Україні..
20. Система стандартів визначення психічних станів, розладів, хвороб..
21. Державний підхід до лікування психічно хворих злочинців в Україні. .
22. Сучасні засоби проведення судово - психіатричної експертизи на етапах досудового і судового слідства, їх правова регламентація..
23. Поняття про психічні захворювання, стани, хвороби, їх симптоматика, визначення і надання правової психіатричної допомоги в Україні..

24. Особливості психічних розладів у злочинців, засуджених, ман'яків, серійних злочинців, найманців.
25. Законодавча база визначення злочинної діяльності осіб хворих на алкоголізм, наркоманію, токсикоманію..

Примітки:

* - акцент у побудові індивідуального завдання ставився на питаннях університетської освіти, саме як підготовки студентів до навчання в університеті відповідно до сучасних інтеграційних процесів у міжнародній освіті в контексті Болонського процесу.

1.9. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль з нормативної навчальної дисципліни « Судова медицина та психіатрія» проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремому завершеному етапі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр.

Семестровий контроль проводиться в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою у наступних формах і в такі терміни:

Курс	Семестр	Форма контролю
IV	II	Іспит

Підсумковий контроль проводиться за допомогою контрольних питань, наведених у навчальному посібнику або в методичних рекомендаціях до самостійного вивчення дисципліни або за допомогою спеціальної комп'ютерної програми, яка знаходиться в комп'ютерній мережі університету.

Нижче наведені приклади питань тестового контролю.

1. Продовжить: судова медицина - це...
2. Продовжить: судово медична експертиза - це...
3. Продовжить: судово медична травматологія - це...
4. Продовжить: судово медична акушерство і гінекологія - це...
5. Продовжить: судово медична токсикологія - це...
6. Продовжить: гіпоксія - це...
7. Продовжить: асфіксія - це...
8. Продовжить: дія межових температур - це...
9. Продовжить: електротравма - це...
10. Продовжить: баротравма - це...
11. Продовжить: дія променевої енергії - це...
12. Продовжить: ідентифікація особистості - це...
13. Продовжить: експертиза речових доказів біологічного походження - це...
14. Продовжить: експертиза матеріалів кримінальних і цивільних справ - це...
15. Продовжить: правове регулювання призначення судово – медичної експертизи - це...
16. Продовжить: об'єкти дослідження судово – медичної експертизи - це...
17. Продовжить: документація судово медичної експертизи- це...
18. Основні етапи еволюції судово – медичної діяльності в Україні.
19. Основні етапи розвитку становлення законодавства і зв'язок з судово медичною службою в Україні.
20. Основні напрями розвитку судово медичної експертизи в Україні.
21. Світові тенденції та їх вплив на законодавство України в галузі судової медицини.
22. Організація і структура судово – медичної служби в Україні.
23. Визначення поняття неприроднього умирання і смерті..

24. Ранні трупні зміни та їх судово – медичне значення.
25. Пізні трупні зміни та їх судово – медичне значення.
26. Вимоги до діяльності слідчої бригади та судово – медичних експертів при експертизі трупа.
27. Судово – експертне визначення часу та причин смерті.
28. Сферу застосування правового регулювання діяльності судово – медичних експертів і працівників правоохоронних органів на етапах досудового і судового слідства.
29. Механізм правового регулювання діяльності судово – медичних експертів.
30. Система стандартів отримання ліцензії на роботу в установах судово – медичної експертизи згідно Закону України “ Про судову експертизу “.
31. Правові відносини між судово – медичними експертами і другими працівниками правоохоронних органів : розмежуйте поняття.
32. Зміст правовідносин між судово – медичними і другими експертами.
33. Загальні положення судово – медичної травматології як науки , яка вивчає тілесні ушкодження .
34. Охарактеризуйте особливості ушкоджень від дії тупих предметів, їх експертне значення.
35. Охарактеризуйте особливості ушкоджень від дії гострих предметів, їх експертне значення.
36. Охарактеризуйте особливості ушкоджень від дії вогнепальних ушкоджень, їх експертне значення .
37. Охарактеризуйте особливості ушкоджень від зброї, їх експертне значення.
38. Охарактеризуйте особливості ушкоджень від вибухових пристроїв, їх експертне значення.
39. Особливості визначення ушкоджень, розладу здоров'я, смерті при політравмі.
40. Класифікація травматизму.
41. Права судово – медичних експертів на етапах досудового і судового слідства.
42. Обов'язки судово – медичних експертів на етапах досудового і судового слідства.
43. Основні причини смерті при механічній травмі.
44. Особливості ушкоджень тіла при використанні мисливської зброї.
45. Особливості ушкоджень тіла при пострілах холостими патронами.
46. Особливості ушкоджень тіла при пострілах з нарізної зброї.
47. Механічні ушкодження і визначення поняття “ заказне вбивство “.
48. Визначення відстані пострілу у судовій медицині.
49. Методи дослідження вогнепальних ушкоджень на сучасному рівні.
50. Розлад здоров'я і смерть від гострого кисневого голодування.
51. Продовжить: механічна асфіксія – це...
52. Судово – медична діагностика видів асфіксії.
53. Надайте поняття травматичної смерті новонароджених.
54. Визначте поняття життєздатності новонародженого.
55. Визначте поняття живонародженості.
56. Надайте судово – медичне визначення причин смерті новонароджених
57. Ушкодження і смерть від дії низької температури.
58. Ушкодження і смерть від дії високої температури .
59. Ушкодження від дії електричного струму.
60. Поняття “отрута”, “отруєння”, умови дії отрут..
61. Судово – медична діагностика отруєнь.
62. Судово – медична діагностика отруєння етиловим алкоголем.
63. Судово – медична діагностика отруєння лугами і кислотами.
64. Судово – медична діагностика отруєння напоями невідомого походження.

65. Судово – медична діагностика отруєння харчовими продуктами (м'ясо, риба, консерви, гриби).
66. Виявлення, оцінка, вилучення, пакування і надсилання на дослідження речових доказів біологічного походження.
67. Судово – медична експертиза виділень організму людини.
68. Судово – медична експертиза шкіри, сухожилок, кісток, органів людського тіла або їх частин .
69. Підстави, організація, особливості проведення експертизи живих осіб.
70. Експертиза ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.
71. Експертиза стану здоров'я, штучних хвороб та самоушкоджень
72. Експертиза статевих злочинів.
73. Предмет і завдання судової психіатрії.
74. Організація і проведення судово – психіатричної експертизи в Україні.
75. Судово – психіатричне вирішення питання дієздатності, недієздатності для потреб правоохоронних органів.
76. Судово – психіатрична експертиза свідків і потерпілих.
77. Судово – психіатрична експертиза засуджених.
78. Судово – психіатрична експертиза у різних процесах.
79. Загальні поняття про психічні захворювання.
80. Симптоматологія психічних захворювань.
81. Методи визначення психічних захворювань (вербальні, невербальні) .
82. Класифікація психічних захворювань згідно МКБ - 10.
83. Особливості психічних розладів і криміногенність у дітей.

84. Особливість психічних розладів і криміногенність у підлітків.
85. Особливість психічних розладів і криміногенність у осіб середнього віку, жінок.
86. Психічні розлади і криміногенність у осіб похилого віку.
87. Психічні розлади і криміногенність при судинних захворюваннях головного мозку.
88. Психічні розлади і криміногенність при травмах головного мозку.
89. Шизофренія і проблеми злочинної поведінки.
90. Епілепсія і проблеми злочинної поведінки.
91. Маніакально – депресивний психоз і проблеми злочинної поведінки.
92. Психічні розлади і криміногенна поведінка у осіб з інфекційними захворюваннями головного мозку .
93. Особливості криміногенної поведінки у хворих на алкоголізм.
94. Особливості криміногенної поведінки у хворих на наркоманію.
95. Особливості криміногенної поведінки у хворих на токсикоманію.
96. Психічні розлади, криміногенна поведінка у осіб з афективними розладами.
97. Неврози, реакція на стрес і особливості протиправних дій .
98. Кримінальність поведінки у осіб з розладами потягів.
99. Уроджені психічні захворювання і особливості кримінальної поведінки даних осіб.
100. Набуті психічні захворювання і особливості кримінальної поведінки даних осіб.
101. Судово – психіатрична діагностика симуляції психічних хвороб.
102. Принципи, організація і правові основи надання психіатричної допомоги в Україні згідно Закону України “ Про психіатричну допомогу. “
103. Підстави для призначення судово – психіатричної експертизи.
104. Правові підстави і види судово – психіатричної експертизи.
105. Акт судово - психіатричної експертизи і його розділи.
106. Акт судово – медичної експертизи і його розділи.

107. Судово – психіатрична оцінка психічних захворювань, які виникли після вчинення злочину.
108. Особливості формулювання питань до експертів по судовій психіатрії щодо розладів психічної діяльності під експертного, який скоїв кримінальний злочин.

1.10. ВИМОГИ ДО ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст інформаційного забезпечення має відповідати програмі інтегрованої дисципліни в повному обсязі.

Методичне забезпечення повинно відповідати стандарту вищої освіти Національного гірничого університету «СВО НГУ НМЗ-05. Нормативно-методичне забезпечення навчального процесу. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет, 2005. – 138 с.».

Матеріали методичного забезпечення мають містити засоби діагностики у вигляді типових питань.

Викладач повинен забезпечити вільний доступ студента до матеріалів інформаційно-методичного забезпечення дисципліни.

1.11. ВИМОГИ ДО ЗАСОБІВ ДІАГНОСТИКИ

Засоби діагностики рівня сформованості компетенцій лекційних модулів мають бути подані у вигляді тестових завдань.

Оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу здійснюється через коефіцієнт засвоєння:

$$K_3 = N/P,$$

де N - правильно виконані істотні операції рішення (відповіді),
 P – загальна кількість визначених істотних операцій.

Критерії визначення оцінок:

“відмінно” -	$K_3 > 0,9;$
“добре” -	$K_3 = 0,8...0,9;$
“задовільно” -	$K_3 = 0,7...0,8;$
“незадовільно” -	$K_3 < 0,7.$

При остаточній оцінці результатів виконання завдання необхідно враховувати здатність студента:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- застосовувати правила, методи, принципи, закони у конкретних ситуаціях;
- інтерпретувати схеми, графіки, діаграми;
- аналізувати і оцінювати факти, події та прогнозувати очікувані результати від прийнятих рішень;
- викладати матеріал на папері логічно, послідовно, з дотриманням вимог чинних стандартів.

1.12 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

За даними МОН на 01.09.2010 року спеціальні літературні джерела з освітнього права знаходяться у розробці.

1.13. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЯКІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення несе завідувач кафедри.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет»

Методичні рекомендації
до самостійного вивчення нормативної дисципліни
"СУДОВА МЕДИЦИНА ТА ПСИХІАТРІЯ"

Дніпропетровськ
ДВНЗ «НГУ»
2012

2.1. ВСТУП

Для самостійного вивчення дисципліни необхідно вивчити матеріал відповідно до навчальної програми дисципліни.

Самостійну роботу варто починати з вивчення тексту лекції, після чого потрібно опрацювати та законспектувати в зошиті для самопідготовки відповідний матеріал іншого джерела. Читати треба уважно, всебічно та критично аналізувати прочитане. Зустрівши нове, незрозуміле слово, вираз, обов'язково необхідно з'ясувати його смисл. Не зробивши цього, студент ризикує сприйняти неправильно значення слова, виразу або й всього тексту. Тут варто скористатися словниками або іншими науковими чи офіційними джерелами, які містять визначення або дають тлумачення державно-правових явищ, що вивчаються студентами.

Перелік рекомендованої літератури не є вичерпним. Студенти мають використовувати інші джерела і особливо періодичні видання.

Опанування положень курсу передбачає не тільки міцне засвоєння визначень тих чи інших категорій, характерних рис та ознак, але й розуміння й усвідомлення різних точок зору щодо освітніх правових позицій.

При цьому слід пам'ятати, що найбільш точну, об'єктивну і неупереджену інформацію можна отримати при вивченні первинної інформації, а саме нормативно-правових актів в галузі освіти.

Після самостійного вивчення дисципліни або окремих її розділів перевірити якість засвоєння матеріалу можна давши відповіді на контрольні питання, наведені нижче.

2.2. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «СУДОВА МЕДИЦИНА ТА ПСИХІАТРІЯ»

1. Наведіть термінологічний ряд та стислу характеристику ключових понять й категорій дисципліни «Судова медицина».
2. Правові основи судової медицини і підстави проведення судово – медичної експертизи для потреб правоохоронних органів України..
3. Застосування судово – медичних знань для вирішення окремих питань діяльності правоохоронних органів України..
4. Організація і структура судово – медичної служби в Україні. .
5. Об'єкти дослідження судово - медичної експертизи.
6. Документація судово – медичної експертизи в Україні.
7. Поняття судово – медичної танатології в Україні.
8. Пріоритети судово – медичної експертизи в Україні: світові тенденції та їх вплив на законодавство України.
9. Ранні трупні зміни і їх судово – експертне значення. Тракткування діагностики ранніх трупних змін для потреб правоохоронної діяльності в Україні
10. Сфера застосування і правового визначення поняття протиприродної смерті .
11. Механізм правового регулювання при визначенні давності смерті по пізнім ознакам.
12. Правові відносини судово – медичних експертів з правоохоронними органами при визначенні питань встановлення причин смерті.
13. Визначення кримінальної відповідальності при ушкодженні особи тупими твердими предметами.
14. Визначення кримінальної відповідальності при ушкодженні особи гострими предметами.
15. Визначення кримінальної відповідальності при ушкодженні особи вогнепальною зброєю.
16. Учасники правовідносин в питаннях визначення тяжкості тілесних ушкоджень, травматизму, інвалідності.
17. Охарактеризуйте кримінальну відповідальність за ушкодження нанесені різними видами зброї в Україні .
18. Судово – медичне обґрунтування травматичної смерті новонароджених. Активний і пасивний засоби дітовбивства і вбивства новонароджених. Правова оцінка даних кримінальних дій.
19. Розкрийте поняття смерті від не достатку повітря. Надайте правову оцінку поняттю - странгуляційна борозна.
20. Наведіть основні судово – медичні обґрунтування ушкоджень тіла від дії межових температур (низької чи високої температури).
21. Судово – медична діагностика отруєнь (судово – медична токсикологія), доведення використання ядовитих речовин для скоєння кримінального злочину. .
22. Правові підстави для організації і проведення судово – медичної експертизи живих осіб.
23. Судово – медична експертиза стану здоров'я, штучних хвороб, статевих станів, статевих злочинів.

24. Судово – медична експертиза речових доказів з об'єктами біологічного походження. Особливості вилучення, пакування і надсилання їх у лабораторії судових експертиз.
25. Судово – медична експертиза матеріалів кримінальних і цивільних справ. Правові підстави і система дослідження документації.
26. Розкрийте поняття судової психіатрії і судово – психіатричної експертизи.
27. Визначте місто судово – психіатричної експертизи у сучасному правознавстві .
28. Поняття, правова природа і структура судово – психіатричної експертизи в Україні.
29. Види судово – психіатричної експертизи в Україні.
30. Коло питань, які досліджуються судово – психіатричною експертизою.
31. Підстави для призначення судово – психіатричної експертизи.
32. Поняття про психічні захворювання щодо визначення їх судово - психіатричною експертизою.
33. Особливості виникнення і перебігу психічних хвороб.
34. Принципи організації і правові основи надання психіатричної допомоги в Україні.
35. Уроджені психічні захворювання (олігофренія її різновиди).
36. Правове визначення симуляції психічних захворювань для потреб правоохоронної діяльності в Україні.
37. Розлади особистості, потягів і особливості злочинної діяльності даної групи осіб.
38. Закон України «Про психіатричну допомогу», правові підстави його використання для діяльності правоохоронних органів .
39. Стресові ситуації, психічні розлади і особливості злочинної діяльності у даних станах.
40. Закон України «Про судову експертизу»: характеристика основних положень та практична сторона впливу правових норм на проведення судово – психіатричних досліджень.
41. Експертне встановлення встановлення дієздатності, недієздатності при психічних розладах і хворобах для потреб правоохоронної діяльності.
42. Можливі шляхи вирішення проблем надання психіатричної допомоги психічно хворим злочинцям в Україні.
43. Напрями удосконалення законодавства щодо надання психіатричної допомоги в Україні.
44. Значення міжнародно-правових стандартів для покращення правової бази психічно хворим в Україні.
45. Шизофренія і особливості скоєння злочинів при даній хворобі.
46. Епілепсія і особливості скоєння злочинів при даній хворобі.
47. Маніакально – депресивний психоз, афективні розлади і судово – психіатрична діагностика даних станів.
48. Психічні розлади і види злочинів при травмах , судинних захворюваннях головного мозку .
49. Психічні розлади у осіб різного віку і особливості їх злочинної діяльності (діти, неповнолітні, особи похилого віку, жінки).
50. Злочинна діяльність і судово – психіатрична оцінка осіб хворих на алкоголізм, наркоманію, токсикоманію.

2.3. Рекомендована література

Основна

1. Конституція України. ВВР, 1996, № 30, с.141. Про внесення змін до Конституції України № 2222-IV від 08.12.2004. Рішення Конституційного Суду України №20 - РП/2010 від 30.09.2010 (розділ I)
2. Кримінальний Кодекс України ВВР, 2001, №2341 –III від 05.04.2001 №25 – 26, с. 131 із змінами 2002 – 2010, згідно рішень Конституційного Суду України (ст. 20, розд. XVIII(ст.384 -387)
3. Кримінально Процесуальний Кодекс України ВВР, 1961, №1005 від 28.12.60, №2 (від ст.. 1 до ст..93 -1), с.15, зі змінами від 1961 до 2010, згідно рішень Конституційного Суду України (ст.54,. 62, 65, 66, 67, 69, 75, 76, 77, 79 – 81, 85, 91, 92, 121, 129, 130, 142, 196, 197,198, 200, 201, 202, 203, 204, 257, 263, 267, 273, 287, 292, 303, 310, 311, 315, 323)
4. Цивільний Процесуальний кодекс України, ВВР, 2004, №1618 –IV від 18.03. 2004, № 40 - 41, 42 с.492, від 23.06.05 зі змінами 2005 – 2010, згідно рішень Конституційного Суду України (ст. 10, 18, 19 , 20, 22, 27, 33, 35, 36, 44, 45, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 71, 73, 74, 90, 91, 92, 160, 175, 178, 181, 186, 188, 189, 222, 225, 258.)
5. Господарський процесуальний кодекс України, ВВР, 1992, №1798 –XII, від 06.11.1991, №6 с. 56, зі змінами 1991 – 2010, згідно рішень Конституційного Суду України (ст.7, 31, 32, 41, 42, 43, 49)
6. Закон України «Про судову експертизу». (ВВР, 1994, №28, ст. 232; 2003 р, № 27, ст. 209. Із змінами внесеними Законом України “ Про внесення змін до Закону України “ Про судову експертизу “ від 9 вересня 2004 р. № 1992 – IV)
7. Закон України «Про психіатричну допомогу». ВВР., 2000, № 1489 - III від 22.02. 2000, № 19, с.143, із змінами 2004, 2007рр. згідно рішень Конституційного Суду України, доповненнями Інструкціями МОЗ.

Додаткова

1. Білецький Є.М., Білецька Г.А. Судова медицина та судова психіатрія: Навч. посіб. К, Юрінком Інтер, 2004, 192с.
2. Блэкборн Р. Психология криминального поведения, Санкт - Петербург, Питер, 2004, 496с.
3. Гусарев С.Д. Юридична деонтологія (Основи юридичної діяльності) : навч. посіб. / С.Д. Гусарев, О.Д. Тихомиров.- [2-ге вид., перероб.]. –К.; Знання, 2006.-487 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
4. Жабокрицький С.В. , Чуприков А.П. Судова психіатрія, К, МАУП, 2004, 432 с.
5. Зейгарник Б.В. Патопсихология. Учеб. Пособ., М., Академия, 2006, 208с.
6. Колоколов Г.Р. Судебная медицина. Учеб. пособ., М., Экзамен, 2005, 160с.

7. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів. Навч. посіб. [2-ге вид. перероб.]. К, Атіка, 2002, 640с.
8. Левенець І.В. Судова психіатрія. Навч. посібн. , Тернопіль, Економічна думка, 2005, 328с.
9. Марчук А.І. Судова психіатрія. Навч. посібн. К., Атіка, 2003, 240 с.
- 10.Меденцев А. А. Краткий курс лекций по судебной медицине. Учебн. пособ., Волгоград, ВолГУ, 2004, 118с
- 11.Міщик Л. І. Соціально-психологічні та педагогічні проблеми дезадаптації дітей і підлітків : навч. посібник / Л. І. Міщик, З. Г. Білоусова. – Запоріжжя : ЗНУ, 2003. – 106 с.
- 12.Моховиков А.Н. Судебная психиатрия. Учебн. пособ., Одесса, Юрид. литер., 2004, 176 с.
- 13.Пиголкин Ю.И. с соавт. Судебная медицина., Учебник, М, ГЭОТАР – МЕД, 2002, 360с.
- 14.Попов А.П. Судебная медицина. Краткий терминологический и понятийный словарь. Учебн. пособ. Волгоград, ВолГУ, 2003, 28 с.
- 15.Психология террористов и серийных убийц. Хрестоматия., Минск, Харвест, 2004, 400 с.
- 16.Напрієнко О.К. Психіатрія., Підручник., К, Здоров'я, 2001, 584 с.
- 17.Самищенко С. Судебная медицина., Учебник, М, Юрайт, 2010, 371 с.
- 18.Тимченко А.В., Христенко В.Е. Прикладная психология в практике правоохранительной деятельности. (в схемах и таблицах). , Харьков, Одиссей, 2004, 448 с.

Навчальне видання

Олійников Георгій Вікторович,
кандидат медичних наук,
доцент кафедри кримінального права та кримінології.

МАТЕРІАЛИ
інформаційно-методичного забезпечення дисципліни

«Судова медицина та психіатрія»

Підписано до друку . Формат 30×42/4.
Папір офсет. Ризографія. Ум. друк. арк. 1,6.
Обл.-вид. арк. 1,6. Тираж 300 прим. Зам. №

Підготовлено до друку та видруковано
у Національному гірничому університеті
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842

49005, м. Дніпропетровськ, просп. К. Маркса, 19.

